

DESENVOLUPAMENT DE MITJANS ESPECÍFICS PER A AL RECOLLIDA DE RESIDUS TÈXTILS. EXEMPLE D'IMPLEMENTACIÓ

Servei de recollida porta a porta de residus tèxtils al municipi de Vilablareix (Catalunya)

Descripció

Vilablareix és un municipi de la comarca del Gironès, amb una població de 2.789 habitants (Idescat, 2019). A l'any 2019, va ser el municipi de les comarques gironines amb el millor índex de recollida selectiva, així com el segon del conjunt de Catalunya. El 91,98% dels residus generats per aquesta localitat es van recollir de manera selectiva, segons les dades de l'Agència de Residus de Catalunya (ARC, 2019).

En el cas de la recollida de residus de Vilablareix, cal destacar la implantació del servei de recollida porta a porta, model que es va implantar inicialment a l'octubre de 2013, amb 5 fraccions: paper i cartró, envasos lleugers, vidre, residus orgànics i resta. Des del gener de 2016, el servei es va ampliar oferint també la recollida domiciliària porta a porta de residus tèxtils. Posteriorment, el 2019 també es va introduir el servei de recollida porta a porta de l'oli de cuina usat i de voluminosos.

A l'inici, la recollida d'aquesta fracció es realitzava el primer dilluns de cada mes, sense necessitat de realitzar avís previ. A partir del gener de 2019, amb l'objectiu d'optimitzar el funcionament del servei, es van introduir els següents canvis:

1. El servei va passar a realitzar-se el primer dimarts de cada mes, coincidint amb el servei de recollida de residus voluminosos (mobles i trastos vells).
2. Calia avisar a l'Ajuntament amb antelació, abans del dilluns anterior a les 14h. En aquest sentit, el contacte es podia fer a través del número de telèfon o correu electrònic que facilita l'Ajuntament, essent el mateix que s'utilitza per sol·licitar la recollida d'altres fraccions com els residus voluminosos o la d'olis usats. Tots aquests avisos també es podien comunicar a través de l'aplicació mòbil "Vilablareix

porta a porta”.

3. Els residus tèxtils s'havien de dipositar dins d'una bossa identificada amb un adhesiu vermell, proporcionat per l'Ajuntament de forma gratuïta.

Figura 1. Adhesiu vermell que identifica les bosses de residu tèxtil. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2016.

4. La bossa s'havia de deixar davant de la porta abans de les 8h del matí del dimarts.

Amb l'objectiu d'informar dels dies de recollida porta a porta, des del consistori es reparteix cada any un calendari amb el detall del servei de recollida porta a porta de totes les fraccions i un imant per a la nevera. En aquest sentit, l'any que es va posar en funcionament el sistema de recollida dels residus tèxtils es va incloure informació a la portada del calendari i una explicació a la contraportada sobre les característiques i el funcionament del servei. Així mateix, l'any 2019, amb la finalitat de donar a conèixer les novetats en el servei, es va informar als veïns del municipi a través d'un cartell que es va enviar a les llars del municipi.

Roba i calçat usats

HUMANA
Fundación Punto para Punto

Cada persona compra anualment entre 10 i 16 kg de roba i bona part l'utilitza molt poques vegades, fins que se'n desfa perquè li fa nosa a l'armari.

Es calcula que a Catalunya es generen anualment unes 140.000 tones de residu tèxtil domèstic. Només el 7,8% es gestiona adequadament: la resta va parar a la brossa i, per extensió, a l'abocador.

Tanmateix, el tèxtil és la fracció recollida selectivament amb més potencial de reutilització. Se'n pot reutilitzar o reciclar més del 90%.

La roba que donem és recollida per l'ONGD Humana que la classifica i la ven tant a botigues de segona mà a preus assequibles com també a l'Àfrica a través de contraparts. Si no es pot reutilitzar, acaba reciclada. Amb els recursos obtinguts es financen projectes de cooperació al desenvolupament i programes d'ajuda social al territori més proper.

Sabieu que...

La recollida de roba usada té un triple benefici:

- Estalvi en el cost de la gestió dels residus i també en l'adquisició de teixits com a matèria primera per a la confecció de roba.
- Social: la gestió del tèxtil usat permet dur a terme programes socials i crear llocs de treball.
- Ambiental: estalvi en recursos naturals, aigua i energia.

Si voleu més informació dels projectes de cooperació podeu consultar el web: www.humana-spain.org

Com ho farem?
Posarem la roba i calçat usats dins una **bossa tancada i identificada amb l'adhesiu vermell** que us donarà l'Ajuntament.

Quin dia és la recollida?
El primer dilluns de cada mes.
Els mesos d'abril, maig, juny, octubre i novembre també es recollirà el tercer dilluns.

Què hi podem donar?
Roba de vestir, calçat, roba de llar i complements

QUÈ FEM AMB LA ROBA?

Figura 2. Calendari repartit als veïns del municipi a l'any 2016 amb informació sobre el servei de recollida de residus porta a porta i amb informació específica sobre el funcionament del nou servei de recollida de residus tèxtils. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2019.

Figura 3. Cartells informatius sobre la implantació i els canvis en el servei al 2016 i al 2019 respectivament. Font: Ajuntament de Vilablareix, 2019.

Més enllà del calendari anual i els avisos amb cartells sobre les novetats del servei, s'han realitzat diverses campanyes de comunicació per informar als ciutadans del servei de recollida. Les principals iniciatives han sigut les següents:

- Publicació d'informació sobre el servei de recollida a la pàgina web de l'Ajuntament i a totes les seves xarxes socials que en depenen.
- Retransmissió dels detalls sobre el funcionament del servei a la ràdio municipal, a través d'un programa on els regidors expliquen les novetats.
- Publicació d'un article a la revista municipal "La Torratxa".
- Publicació de la iniciativa a d'altres diaris de premsa més generalista com el Diari de Girona i El Punt Diari.

L'aplicació mòbil, es va posar a disposició dels ciutadans l'any 2017 amb informació del servei porta a porta. L'app del servei ofereix informació específica sobre el funcionament del servei de recollida de residus tèxtils i un formulari per possibilitar l'avís previ.

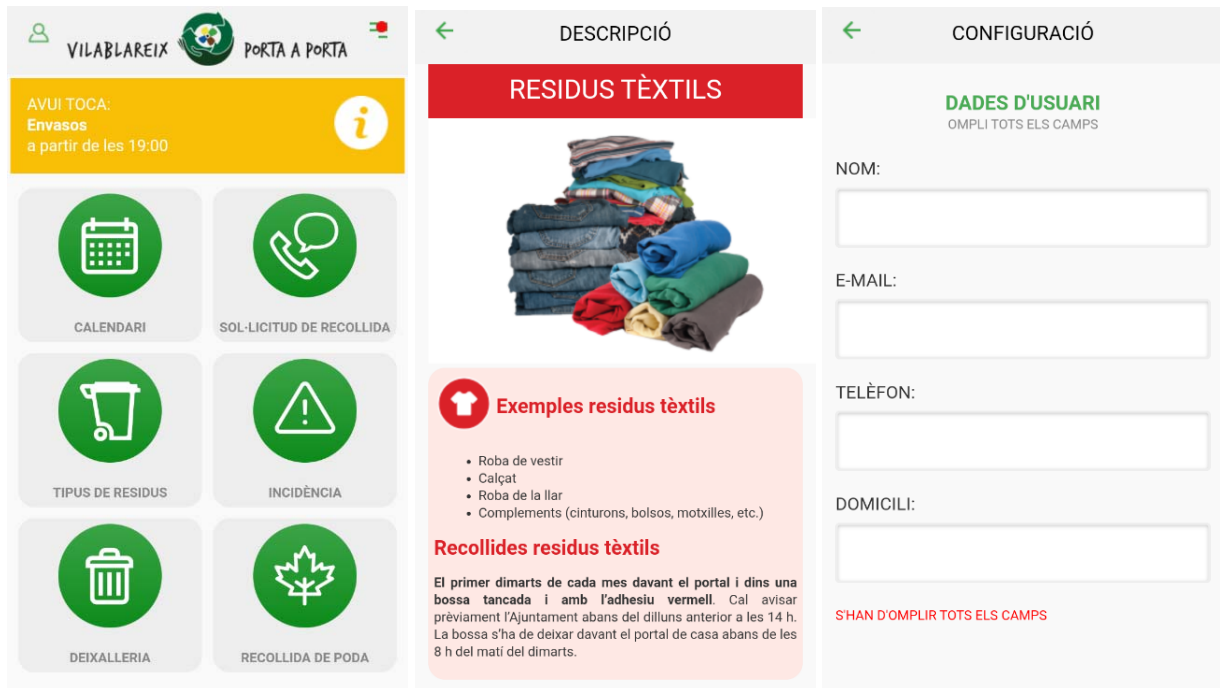

Figura 4. Tres captures de pantalla de l'“app” de recollida selectiva “Vilablareix porta a porta”. Font: Elaboració pròpia.

Per a la gestió de la roba i el calçat usat, l'Ajuntament va arribar a un acord amb l'empresa Humana a través d'un conveni de col·laboració. L'empresa s'encarregava de recollir les bosses de roba tancades amb l'adhesiu vermell, proporcionat per l'Ajuntament, i dipositades davant del portal dels veïns en l'horari establert i amb previ avís a través d'alguns dels canals disponibles (telèfon, correu electrònic o aplicació mòbil).

Així mateix, l'Ajuntament va organitzar diverses activitats conjuntament amb Humana, com per exemple, una visita guiada a les instal·lacions de l'empresa amb els estudiants de l'Institut de Vilablareix, on s'explica què es fa amb la roba recollida. Durant l'any, també va instal·lar un contenidor de recollida de residus tèxtils a l'escola de forma temporal en època de canvis d'armari i es van publicar articles a la revista municipal explicant on va la roba recollida a través del servei.

Per últim, per motius econòmics, des de gener del 2021 el servei de recollida de residus tèxtils a demanda el realitza l'agent cívic de l'Ajuntament amb un vehicle del consistori, efectuant-se el servei els dimecres (en comptes de dimarts). En aquest sentit, fins aleshores,

la despesa del servei de recollida l'assumia íntegrament Humana¹. No obstant això, amb la davallada de la quantitat de residus tèxtils recollits selectivament sumat al tipus de servei de recollida porta a porta, prestar aquest model de recollida de forma gratuïta no era rendible. Des del consistori es va valorar fer-ho directament amb personal de l'Ajuntament donat que només s'hi havia de destinar 2 hores al mes (màxim). De totes maneres, actualment l'ens local valora traspasar el servei de recollida a una entitat social de la zona.

Resultats

El servei de recollida PaP de residus tèxtils existeix des de 2016 i complementa el servei de recollida a través de contenidors específics per a roba usada que ja existia anteriorment. Aquests contenidors estaven situats a l'àrea d'aportació tancada del nucli disseminat de Vilablareix i a la deixalleria. El servei de recollida PaP és el sistema que ha recollit més roba i calçat entre els anys 2016 i 2018 a Vilablareix. A l'any 2018 es van recollir més de 2.500 kg a través d'aquest servei, suposant el 64% del total dels residus tèxtils recollits.

Així mateix, l'any 2019 es van recollir bosses de roba a 134 habitatges. Abans de l'any 2019 no es disposa de dades del nombre d'habitatges recollits, atès que inicialment era un servei sense prèvia sol·licitud. Tot i que no es disposa de dades concretes, l'"app" del servei de recollida ha estat el mitjà més utilitzat per realitzar la sol·licitud d'avís previ de recollida de residus tèxtils, seguit pel telèfon i per últim el correu electrònic.

En aquest sentit, l'establiment de l'obligació de sol·licitar el servei prèviament, ha comportat una disminució considerable de la quantitat de roba recollida a través del servei PaP. El següent gràfic mostra com a partir de l'any 2019, quan s'estableix l'obligació de fer aquest avís previ, hi ha un fort increment de la quantitat de residu tèxtil recollit a través de la deixalleria i una disminució del residu recollit a través del servei PaP. El rati de kg de roba recollida per habitant ha sigut variable al llarg dels anys, amb un rati de 1,94 el 2016, que ha disminuït fins a 1,56 a l'any 2020.

¹ Inicialment ells eren els encarregats del servei de recollida porta a porta, el 2019 van encarregar el servei a un gestor de Vilablareix, per abaratir costos.

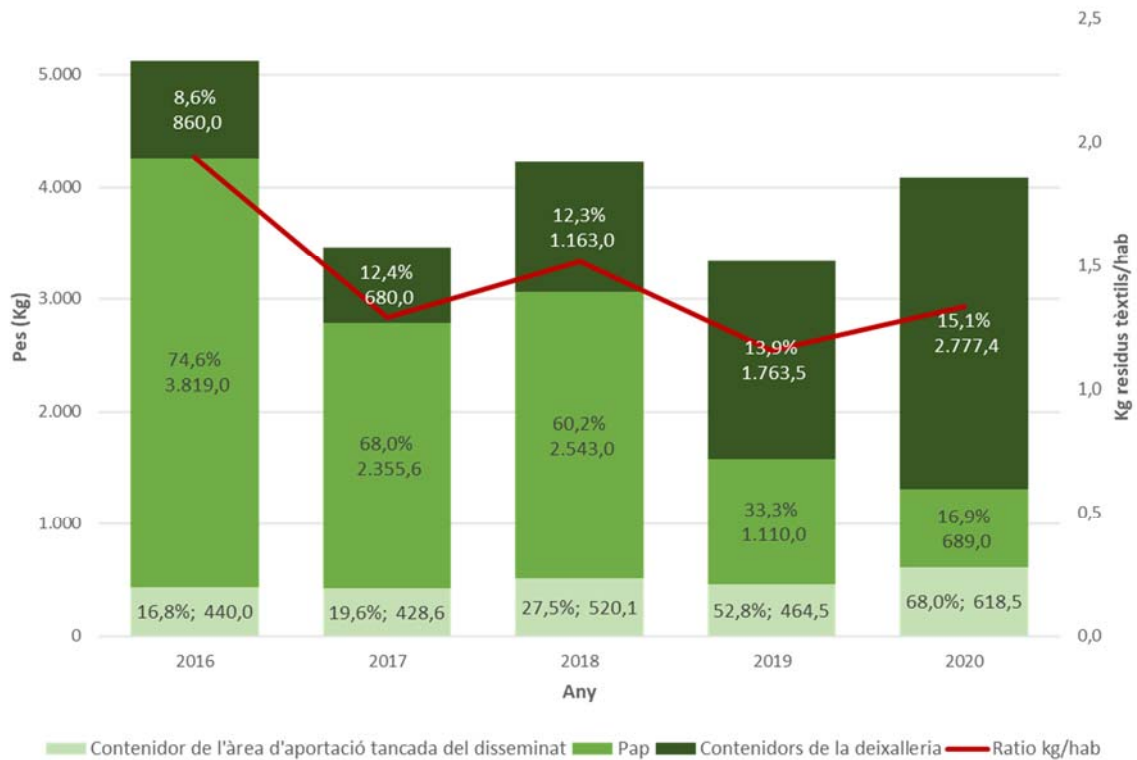

Figura 5. Evolució de la quantitat de roba recollida entre 2016 i 2020 a través dels tres sistemes de recollida del tèxtil disponible en el municipi. Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament de Vilablareix, 2020.

Els motius de la disminució en el servei de recollida PaP a l'any 2019, més enllà de l'establiment de l'obligació de sol·licitar el servei prèviament, també s'atribueixen a l'horari de recollida de les bosses de residus tèxtils. Actualment el vehicle del servei de recollida d'aquests residus inicia el servei a mig matí. Aquest horari fa que les bosses del tèxtil portin moltes hores davant de les portes de les cases i que per tant existeix la possibilitat de que prèviament algú altre hagi agafat aquestes bosses. En aquest sentit, des del servei municipal s'estan plantejant canviar l'horari de recollida i iniciar la ruta a primera hora del matí.

Per altra banda, la participació dels veïns en el servei de recollida porta a porta al llarg de l'any és variable. A l'any 2019 els mesos amb més sol·licituds de recollida realitzades van ser el novembre, el maig, el juny i l'agost, mentre que a l'any 2020 es van concentrar al maig, juny, octubre, novembre i desembre. Des de l'any 2021, l'ens local controla en quants punts s'efectua realment la recollida vers el nombre total de punts de recollida sol·licitats, atès que s'han detectat robatoris. En aquest sentit, des d'inicis d'any s'han sol·licitat 84 recollides, de

les quals s'ha efectuat 49 (suposant el 58,3% dels punts sol·licitats).

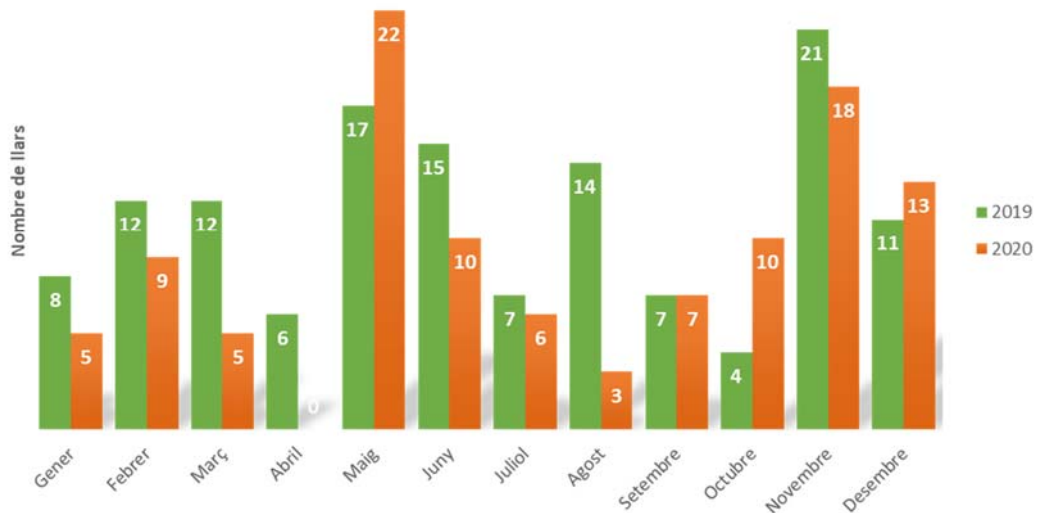

Figura 6. Evolució del nombre de llars que han sol·licitat el servei de recollida de residus tèxtils 2019-2020. Font: Institut Cerdà a partir de dades de l'Ajuntament de Vilablareix, 2021.

Per últim, des de l'ampliació del servei de recollida PaP, oferint la recollida dels residus tèxtils, l'índex de recollida selectiva municipal s'ha incrementat progressivament, a excepció de l'any 2017, el qual disminueix un 2% respecte a l'any anterior. L'any 2019, l'índex de recollida selectiva del municipi es situa en 91,98%, essent un dels municipis amb major índex de recollida selectiva de Catalunya.

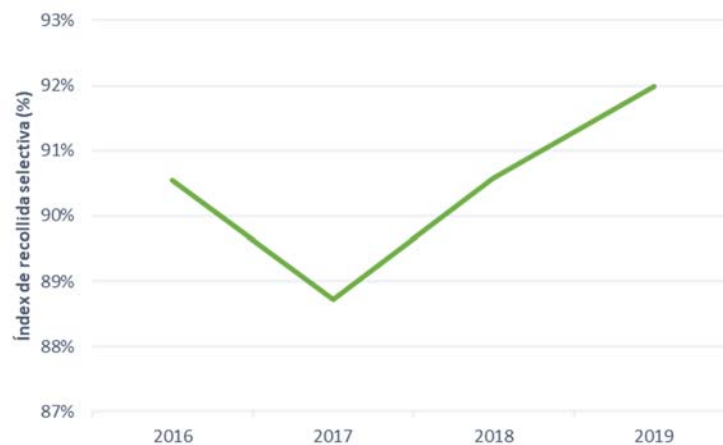

Figura 7. Evolució de l'índex de recollida selectiva al municipi de Vilablareix 2016-2019. Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Agència de Residus de Catalunya, 2019.

Més informació

Ajuntament de Vilablareix

Persona de contacte: Eva Agulló i Tauler

Contacte: mediambient@vilablareix.cat

